

Фесенко Василь

канд. с-г. наук, доцент

Каркач Петро

канд. біол. наук, доцент

Кузьменко Петро

канд. с-г. наук доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

Біла Церква, Україна

ЗГОДОВУВАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ КОРМІВ ТА МІНЕРАЛЬНО-ВІТАМІННИХ ДОБАВОК ПОРОСНИМ СВИНОМАТКАМ

У тезах висвітлені питання годівлі поросних свиноматок за використання нетрадиційних кормів (поліакриламід) та мінерально-вітамінних добавок (МВД). Проведено дві серії науково-господарських дослідів на поросних свиноматках. З метою вивчення впливу поліакриламід та МВД на ріст, розвиток і якість м'яса дослід був продовжений на молодняку свиней від отриманих опоросів. Відмічається збільшення виходу живих поросят, але середня жива маса при відлученні у тварин усіх груп була практично однаковою. Покращується імунітет тварин за рахунок збільшення гамма-глобулінів у білках крові. Введення в раціон поліакриламід та МВД у період вирощування і відгодівлі молодняку свиней підвищує середньодобові прирости живої маси, сприяє кращому засвоєнню кормів тваринами і не погіршує якість м'яса після забою. Позитивні результати [1], одержані при згодовуванні нетрадиційних кормів (поліакриламід) великій рогатій худобі, стали передумовою для проведення дослідів на інших видах сільськогосподарських тварин, в тому числі на свинях. Однією з причин зниження ефективності свинарства на багатьох свинарських комплексах є низька продуктивність свиноматок, повільний ріст поросят та значна кількість мертвонароджених [2, 3].

Це зумовлене згодовуванням недоброякісних кормів, недостатнім вмістом у них життєво необхідних мінеральних елементів, вітамінів та інших речовин або відсутністю їх. Мінеральні елементи входять до тіла тварин в основному як структурний матеріал, беруть участь у процесах перетравлювання поживних речовин кормів, їх всмоктування, синтезу, розпаду й виділення продуктів обміну з організму. Вони створюють необхідні умови для нормальної функції ферментів, гормонів, вітамінів, стабілізують кислотно-лужну рівновагу і осмотичний тиск [4].

Проте корми задовольняють потребу у мінеральних елементах всього на 50-80%. Як правило, їх нестачу компенсують за рахунок мінеральних добавок у складі комбікормів або кормових добавок та сумішей. Використання мінеральних добавок є одним із факторів підвищення продуктивності свиней. Адже до складу окремих преміксів входить більше 100 різних компонентів, а саме: мікроелементи, вітаміни, амінокислоти, ароматичні речовини. Останніми роками проводяться різнобічні дослідження щодо перегляду й уточнення норм мінерального живлення тварин, вивчення ефективних добавок, удосконалення їх застосування, використання нетрадиційних [поліакриламід] кормів. Виявлено їх функцію як сорбентів токсинів, речовин, що сприяють виведенню із організму радіонуклідів, та їх лікувальну дію при діареї у поросят [5, 6].

Дефіцит поживних елементів у годівлі свиней впливає негативно не тільки на продуктивність тварин але й на процес дозрівання клітин, відповідальних за імунні

реакції. Згубно впливає на продуктивність і репродуктивні функції свиней недостатня кількість у раціонах протеїну, вітамінів і мікроелементів. Їхніми джерелами служать не тільки зерно злакових і бобових, корми тваринного походження, відходи різних виробництв, інші нетрадиційні корми [7, 8, 9].

Зазначена причина викликала необхідність проведення дослідів щодо визначення впливу згодовування поліакриламідів і мінерально-вітамінних добавок (МВД) на продуктивність свиноматок та якість одержаної продукції. Для дослідів відібрали 36 маток великої білої породи після 2-3-го опоросів. При підборі враховували вік, живу масу, показники продуктивності. В основний період дослідів раціон контрольної групи залишався однаковим, а в раціони маток дослідних груп вводили поліакриламід і мінерально-вітамінні добавки, з урахуванням фактичної наявності мінеральних елементів і вітамінів у кормах і потреб тварин у них. Згодовували поліакриламід і МВД протягом 60 днів і за 10 днів до опоросу припиняли. Перший опорос відбувся взимку, а другий – літній період. За результатами першого опоросу середня маса народжених поросят у гнізді становила 12,8-15,3 кг при плодючості 103-109 поросят на групу в цілому, а в гніздах окремих груп кількість народжених розподілялася таким чином: 2-ї групи- 105, 3-ї- 107, 4-ї- 109 і на контролі - 103. За результатами першого опоросу від свиноматок 2-ї дослідної групи одержано на 6,3-8, 4-12 голів ($P>0,99$) більше живих поросят, ніж від тварин контрольної групи. Кращі результати за кількістю одержаних живих поросят від свиноматок 2-4-ї дослідних груп у порівнянні з контрольною групою відмічені у другому опоросі. Різниця між кількістю народжених живих поросят контрольної і дослідних груп була такою: 2-13, 3-11, 4-19 голів ($P>0,99$), що становить відповідно 16 %, 13 і 26 %. Достовірної різниці за середнього живою масою поросят контрольної і дослідних груп при народженні не відмічено, але середня жива маса гнізда була більшою на 2,3-3,2 кг ($P>0,95$).

Збереженість поросят у тварин дослідних груп на 30-й день підсисного періоду (відлучення) становила за перший опорос у контрольній групі 85,5%; 2-ї-93,3; 3-ї-95,1; 4-ї-94,6 % ($P>0,99$), а за результатами другого опоросу, відповідно - 81,8 %; 90,6; 94,8 і 94,2 % ($P>0,99$). Середня жива маса при відлученні у тварин усіх груп була майже однаковою. Значно вищі показники молочної продуктивності маток порівняно з контрольною групою (41,2-43,3 кг) спостерігалися у тварин дослідних груп (45,6-56,8 кг). Біохімічний склад крові дослідних маток на 100-й день поросності підтвердив наші припущення, що поліакриламід збільшує наявність гамма-глобулінів у білках крові. Але загальний склад білків залишається без змін, у той же час процентний склад альбумінів другої та четвертої дослідних груп зменшується до 38,4 і 38,1 %, а кількість гамма-глобулінів збільшується, відповідно, до 26,1 і 25,4 %. З метою вивчення впливу згодовування поліакриламідів та мінерально-вітамінних добавок на показники росту, та якості м'яса дослід був продовжений на молодняку свиней від одержаних опоросів. Значна різниця в прирості живої маси тварин контрольної та дослідних груп спостерігалася в перші два місяці дослідного періоду, але в наступні вона зменшувалася. Середньодобовий приріст тварин 4-ї групи становив у середньому 657 г, що на 23,4 % більше порівняно з контрольною групою, а в 2-й і 3-й групах був вищий, ніж у контрольній, відповідно, на 9,8 і 9. Забійний вихід у всіх групах тварин був неоднаковий і становив у контрольній – 74,1 %; 2-й дослідній – 76,2; 3-й дослідній – 75,1 і 4-й дослідній – 78,2. Проведена дегустація показала високі смакові якості м'яса у тварин усіх груп.

Згодовування поліакриламідів та мінерально-вітамінних добавок поросним свиноматкам впливає на відтворну функцію, збільшує вихід ділових поросят, підвищуючи їхню резистентність, а у період вирощування і відгодівлі свиней підвищує

середньодобові прирости, не впливає на якість м'яса після забою.

Список використаних джерел

1. Кулик М.Ф. Физиологическое обоснование способов эффективного использования объёмистых кормов, зернофуража и новых синтетических добавок в кормлении сельскохозяйственных животных: Автореф. дис. ... д-ра с.-х. наук. Москва, 1983. 36 с.
2. Петров Р., Хаитов Р. Вакцины будущего. *Наука и жизнь*. 1978. № 9. С. 93-96.
3. Поливода Д.И., Гриценко Н.И. Физиолого-биохимические основы выращивания поросят. Свиноводство. 1980. № 7. С. 10-12.
4. Кліценко Г.Т., Кулик М.Ф., Косенко М.В. Мінеральне живлення тварин. *Світ*. 2001. С. 3-5.
5. Кулик М.Ф., Засуха Т.В., Величко І.М., та ін. Традиційні і нетрадиційні мінерали у тваринництві. Київ : Сільгоспосвіта, 1995. 248 с.
6. Засуха Т.В. Нові дисперсні мінерали у тваринництві. Вінниця : Арбат, 1997. 224 с.
7. Вуд М. Современные методы кормления свиней и использование сои в кормовых рационах. Шотландия, 1995. 7 с.
8. Свеженцов А.І., Кравців Р.Й., Півторак Я.І. Нормована годівля свиней. Львів, 2006. 385 с.
9. Bissonnette, N.; Jiang, X. R.; Matte, J. J. Effect of a post-weaning diet supplemented with functional feed additives on ileal transcriptome activity and serum cytokines in piglets challenged with lip polysaccharide. *Veterinary immunology end immunopathology*. 2014. V.182. P. 136-149.

